

PIEMONTE TẠI VIỆT NAM

DỰ ÁN ÂM NHẠC CỦA TRUNG TÂM VIỆT NAM HỌC
HỢP TÁC CÙNG ARSIS/CÂU LẠC BỘ NHẠC JAZZ TURIN

BỘ NGOẠI GIAO
ĐẠI SỨ QUÁN ITALY TẠI HÀ NỘI

PIEMONTE IN MUSICA

CENTRO SI STUDI VIETNAMITI
TRUNG TÂM VIỆT NAM HỌC

Thư viện Việt Nam học «Enrica Colletti Pischel»

Quỹ sách nghiên cứu về Châu Á và các nước đang phát triển «Giuseppe Morosini»

ITALY Ở VIỆT NAM

Một lễ hội văn hóa lớn trong Dự án phát triển quan hệ hợp tác của chính phủ Italy với quốc gia châu Á có tốc độ phát triển kinh tế cao sẽ được khai mạc từ tháng 4 năm 2007. Được tổ chức bởi Đại sứ quán Italy tại Việt Nam và Bộ Ngoại giao nước Cộng hòa Italy với sự trợ giúp của ICE và Bộ Văn hóa thông tin Việt Nam, chương trình *Cầu vồng Italy* sẽ đem đến Việt Nam nhiều nét đặc trưng của của đất nước Italy bao gồm thời trang, điện ảnh, sân khấu, mỹ thuật, design, ẩm thực, khoa học và công nghiệp... Lễ khai mạc chương trình *Cầu vồng Italy* sẽ được tổ chức vào ngày 5 tháng 4 năm 2007 tại Hà Nội, trong đó các hoạt động của vùng Piemonte sẽ được bắt đầu với Phòng trưng bày về thiết kế nội thất của các nhà thiết kế Piemonte, mở cửa đón khách tham quan từ 19 tháng 4 đến 2 tháng 5 tại Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam.

Cùng với phòng trưng bày nói trên, Trung tâm Việt Nam học - trụ sở tại thành phố Turin - xin hân hạnh được giới thiệu một chương trình âm nhạc truyền thống đặc sắc của vùng Piemonte

Dự án âm nhạc của

Trung tâm Việt Nam học ở Turin

được thực hiện cùng với sự hợp tác của

Arsis/ Jazz club Torino

từ ý tưởng của Sandra Scagliotti, Fulvio Albano e Sergio Bonino

Xin chân thành cảm ơn

Alfredo Maticotta Cordella, Đại sứ Italy tại Việt Nam

Carlo Anzon, Lãnh sự tại thành phố Hồ Chí Minh

Gianni Piccato, Hội đồng Ủy ban vùng Piemonte

“Piemonte in Musica” vùng Piemonte

Nguyễn Quang Đạt

Doãn Bảo Trung

Riccardo Cedolin

CHƯƠNG TRÌNH BIỂU DIỄN ÂM NHẠC

HÀ NỘI 19/04/2007

Viện Goethe

Số 56-58, phố Nguyễn Thái Học - Hà Nội

Europajazz

FULVIO ALBANO và CLAUDIO CHIARA biểu diễn cùng Dàn nhạc trẻ Renania Westfalia

Hòa nhạc buổi tối của hai nhạc sỹ kèn saxophone Fulvio Albano và Claudio Chiara, biểu diễn cùng Dàn nhạc trẻ Renania Westfalia trong chương trình "Tháng Văn hóa Đức ở Việt Nam" và chương trình giới thiệu nhạc Jazz châu Âu - một hoạt động trong lễ hội văn hóa tổ chức hàng năm "Những ngày châu Âu 2007", kỷ niệm mối quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Cộng đồng chung Châu Âu.

Buổi hòa nhạc được thực hiện dưới sự bảo trợ của Đại sứ quán Italy và Viện Goethe

HÀ NỘI 24/04/2007

Nhà Hát Lớn thành phố Hà Nội

Số 1, phố Trần Tiến, Hà Nội

Âm nhạc dân gian và thính phòng Piemont từ thế kỷ XIX đến thế kỷ XX

Câu lạc bộ Jazz Club Torino - Jazz standard và những giai điệu của vùng Piemont và Italy

Phối hợp biểu diễn GIACOMINI GENOT và CHIARA-ALBANO QUINTET

Trong đêm hòa nhạc phối hợp giữa nhạc Jazz và nhạc thính phòng, khán thính giả Việt Nam sẽ được thưởng thức một số nét tiêu biểu của truyền thống âm nhạc vùng Piemont. Bộ đôi biểu diễn, ca sỹ soprano Manuela Giacomini và nhạc sỹ piano Massimiliano Genot, sẽ luân phiên biểu diễn cùng nhóm nhạc Jazz nổi tiếng của Italy, Chiara-Albano Quintet, trên sân khấu Nhà hát lớn thành phố Hà Nội.

Trong chương trình biểu diễn

Ettore Desderi (1892-1974)	Từ vở <i>Ariëtte Turineise</i> trích đoạn	"Đôi bàn tay nhỏ bé và trong trắng" "Âm thanh của nụ hôn"
Giacomo Puccini (1858-1924)	Từ vở <i>Bohème</i> trích đoạn	"Họ gọi tôi là Mimì"
Luigi Perrachio (1883-1966)	<i>Soạn cho đàn piano từ giai điệu của ba bài hát dân gian Piemont</i>	"Cô gái chăn cừu chung thủy" "Cái trống nhỏ" "Cái chết của cô dâu"
Leone Sinigaglia (1868-1944)	<i>Từ ba mươi sáu bài hát dân gian cổ của vùng Piemont</i>	"Người thợ săn của rừng" "Người chồng bé nhỏ" "Maria Catlin-a" "Con dê và con kiền"
Giuseppe Marchisio (1831-1903)	<i>Chuyển thể cho đàn piano từ vở "Mosè" của di Gioachino Rossini</i>	
Vincenzo Bellini (1801-1835)	Từ vở <i>Norma</i> trích đoạn	"Nữ thần trong trắng"
Franz Liszt (1811-1886)	<i>Đoạn giới thiệu "Rigoletto" của Giuseppe Verdi</i>	
Vittorio Baravalle (1855-1942)	Từ vở <i>Andrea del Sarto</i> trích đoạn.....	"Mối tình lãng mạng của Lucrezia"

LỜI BÀI HÁT

Trong khi nhạc Jazz và các bản hòa tấu có thể được cảm thụ một cách toàn vẹn nhờ sự gần gũi và trực tiếp của âm nhạc, khán thính giả Việt Nam có lẽ sẽ cảm thấy một chút bất tiện khi theo dõi những trích đoạn opera tiếng Italy và nhất là những bài hát tiếng địa phương Piemont, một vài dòng giới thiệu sơ lược về các bản nhạc có lẽ sẽ rất tiện ích cho khán giả trong khi theo dõi các tác phẩm.

Đôi bàn tay nhỏ bé và trong trắng - Manin-e bianche, lời của Ferdinando Viale - bút danh "Paggio Fernando" - viết tặng cho đôi bàn tay của người phụ nữ đang yêu: đôi bàn tay nhỏ bé và mềm mại, nhưng đôi bàn tay đó nắm giữ cuộc sống của cả đời người (nguyên bản tiếng Piemont: "i strense 'nt na pugna cost'esistenza").

Âm thanh của nụ hôn - Lè s-ciòp d'un basin, lời của Alfredo Nicola, kể lại những âm thanh của một nụ hôn, một nụ hôn chứa đầy hương thơm và làm trái tim đập nhanh hơn; một câu hỏi thú vị được đặt ra sau những giải thích lòng vòng của chàng trai là: «Em có muốn thử cái âm thanh đó cùng anh hay không?» (nguyên bản tiếng Piemont: "It veule provelo anche ti come a l'è?").

Mi chiamano Mimì - Họ gọi tôi là Mimì: Cô gái yêu ca hát và cô được biết đến bằng giọng hát của mình, tên cô là Lucia, một nhân vật trong vở *Bohème*, cô thợ thêu hay tâm sự với anh nhà thơ sống gần nhà rằng cô thích các bông hoa, những giấc mơ ngọt ngào và những tia nắng mùa xuân.

Người thợ săn của rừng - Il cacciatore del bosco, bài hát truyền thống tiếng Italy, là câu chuyện kể về một cô nông dân trẻ bị bỏ rơi bởi một quý ông sau khi cô đã dành trọn cho quý ông tình yêu thương nhớ: nhưng thực sự là cô gái sẽ bị bỏ rơi sau buổi đi săn đó?

Người chồng bé nhỏ - Il maritino, kể về một cô gái bị ép ả cho một chú rể tí hon và anh ta chỉ lớn bằng một ngón tay út (nguyên bản tiếng Piemont: "ùn omnetin, grand e gross me'l dil marmlin"); anh chàng nhỏ bé đến mức chỉ cần một mẩu vải len để may áo và một cái kim để làm thanh kiếm... Thật đáng tiếc là anh chồng trước ngày lễ thành hôn đã trở thành món ẩm thực của các chú kiến!

«*Maria Catlin-a l'era sü l'uss che la filava, oh!*» (cô gái ngồi thêu trên ngưỡng cửa), và khi đó đi ngang qua một chàng trai ga-lăng (gentil galant), nói rằng bệnh nhức đầu của cô sẽ được chữa khỏi chỉ bằng một nụ hôn!

Con dế và con kiến - Il grillo e la formica, con dế tình cờ gặp con kiến ở giữa sân nhà. Cả hai đều đã có sẵn trong đầu một vài ý định cần thổ lộ: cô kiến muốn có của hồi môn cho mình, anh dế thì muốn thành hôn với cô kiến; nhưng anh dế đã bị vấp ngã trong khi cố nhảy lên để trao nhẫn cho cô kiến, và bị vỡ mắt...cái đầu (nguyên bản tiếng Piemont "a sàuta pèr buteje l'anel")! Và cô dâu kiến tội nghiệp đã không thể nén được đau buồn khi chôn cất anh dế.

Nữ thần trong trắng - Casta Diva lời khẩn cầu tới ánh trăng Norma của một cô thầy bói tộc người Pháp cổ, cảm tạ ngôi sao thiêng Druidi đã rọi sáng tâm linh tín ngưỡng và đem đến hòa bình của dân tộc.

Lucrezia là một bài hát mang âm hưởng buồn, kể về một sự hiểu lầm và tình yêu đã mất của một cô gái, và trong căn phòng trống rỗng, đầu đây vẫn còn vọng lại giọng nói của người yêu và những hình ảnh về nụ cười của chàng trai.

VÀI NÉT VỀ CÁC NGHỆ SỸ BIỂU DIỄN

Hoạt động biểu diễn nghệ thuật của nhóm ngũ tấu **Chiara-Albano Quintetto** được xây dựng trên kinh nghiệm biểu diễn solo và đồng diễn của các thành viên ban nhạc, hợp nhất trong các sự kiện quan trọng của vùng Piemont; trong số đó có các buổi biểu diễn trong chương trình "Câu lạc bộ nhạc Jazz Piemont" - tổ chức cùng thời điểm diễn ra thể vận hội Olympic mùa đông Turin2006, một buổi trình diễn lớn ở quảng trường San Carlo trong lễ bế mạc giải vô địch đấu kiếm thế giới tổ chức tại Turin, và các buổi biểu diễn trong chương trình Turin thành phố âm nhạc tại "Khu vườn mùa đông" - nằm ở trung tâm thành phố, nơi mà cách đây không lâu một phòng biểu diễn âm nhạc đã được khánh thành. Nhóm nhạc Chiara-Albano Quintetto, được thành lập từ sự hợp tác từ rất nhiều năm của hai thành viên *leader*: Fulvio Albano e Claudio Chiara - hai trong số những nhạc sỹ kèn Xacxô nổi tiếng nhất Italy, đã đem đến cho nhạc Jazz một ngôn ngữ âm nhạc mới, *new-mainstream*, một ngôn ngữ được sáng tạo nhằm tăng cường khả năng giao lưu với với khán thính giả.

Fulvio Albano, chủ tịch thành lập câu lạc bộ Jazzè presidente fondatore del Jazz Club Torino và giám đốc nghệ thuật của Liên hoan âm nhạc Susa Open Music Festival và Due Laghi Jazz Festival; trong lĩnh vực đào tạo, là thành viên chỉ đạo của khóa học thạc sỹ âm nhạc tại trường Haute Ecole de Jazz de Suisse Romande. Trong sự nghiệp biểu diễn kèn saxophone của mình, nhạc sỹ đã được mời biểu diễn ở rất nhiều Liên hoan nhạc Jazz quốc tế - từ chương trình biểu diễn dưới sự bảo trợ của JVC ở Roma đến EBU di Helsinki, từ

chương trình Blues to Bop ở Lugano đến Liên hoan quốc tế nhạc Jazz ở Praga, cho đến Liên hoan nhạc Jazz châu Âu tại hai thành phố lớn ở Việt Nam, thủ đô Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh; nhạc sỹ đã tham gia biểu diễn tại Brno (cộng hòa Séc), cũng như tại các Học viện âm nhạc thành phố Milan, Turin, tại Đài phát thanh Italy - Thụy Sĩ, tại Trung tâm văn hóa San Paolo, Brazil (Centro Cultural São Paulo do Brasil). Nhạc sỹ đã cộng tác làm việc lâu dài với đài phát thanh Rai ở Milan và La Fenice ở Venice, nhạc sỹ biểu diễn solo của Dàn nhạc Jazz Turin, và đã từng biểu diễn chung với Dusko Goykovich, Tony Scott, Lee Konitz, Franco Cerri, Benny Bailey, Slide Hampton, Bobby Durham, Dado Moroni, Tullio De Piscopo e Scott Hamilton.

Claudio Chiara sinh năm 1960. Tốt nghiệp Học viện Âm nhạc Giuseppe Verdi chuyên ngành Côngbat năm 1982 dưới sự hướng dẫn nghệ thuật của nhạc sỹ Enzo Ferrarsi. Trong quá trình nghiên cứu âm nhạc cổ điển, nhạc sỹ đã tìm được niềm đam mê với nhạc Jazz và đã bắt đầu tự luyện tập *saxophone alto*. Năm 1986 là nghệ sỹ *saxophone alto* đầu tiên của ban Big Band di Gianni Basso, một trong số những “cha đẻ” của nhạc Jazz của Italy, nơi nhạc sỹ đã có vinh dự biểu diễn cùng nhiều nhạc sỹ tên tuổi người Mỹ (như Lee Konitz, Ernie Wilkins e altri) và, với vị trí leader được khẳng định trong biểu diễn kèn sax, nhạc sỹ được mời cộng tác cùng *Band di Tullio De Piscopo* và *Big Band del Paese Degli Specchi di Bologna*, ban nhạc được tài trợ bởi Cộng đồng chung châu Âu, đã biểu diễn cùng với những nhạc sỹ như George Russel, Kenny Wheeler... Từ năm 1995, là thành viên chính thức của nhóm Band di Paolo Conte, và với ban nhạc này nhạc sỹ đã lưu diễn ở nhiều nhà hát danh giá trên toàn thế giới.

Tốt nghiệp biểu diễn piano sau mười sáu năm luyện tập tại Học viện âm nhạc Turin, **Massimiliano Génot** đã trải qua nhiều khóa học nâng cao và đã tham gia các nghiên cứu về soạn nhạc ở Italy và Thụy Sĩ; nhạc sỹ đã áp dụng thành công nghiên cứu về lịch sử kỹ thuật của đàn piano trong bản thu đầu tiên cho trường *Scuola della velocità (tạm dịch Trường học của tốc độ)* của Carl Czerny, sau đó đã mở rộng nghiên cứu trên cho các tác phẩm soạn cho đàn piano trong thế kỷ XIX - với mục đích nghiên cứu là tìm lại phương thức biểu diễn nguyên bản của Gioachino Rossini. Hoạt động biểu diễn của nhạc sỹ bắt đầu từ năm 11 tuổi, đã được đưa đi biểu diễn ở *Musikhalle di Amburgo*, tại Bảo tàng Chopin ở Varsavia, biểu diễn trong buổi trình diễn tái khánh thành nhà hát *Teatro di Busseto*, thành phố quê hương của nhà soạn nhạc lừng danh Giuseppe Verdi, biểu diễn với Dàn nhạc giao hưởng *Orchestra Toscanini* của Parma, và trong tour trình diễn âm nhạc thính phòng giao hưởng từ Brazil đến Nhật Bản.

Manuela Giacomini tốt nghiệp khoa thanh nhạc tại Học viện âm nhạc Turin, sau đó đã tiếp tục chương trình nâng cao chất lượng biểu diễn âm nhạc Đức cho vở *lieder* (tác phẩm opera chuyển thể từ một bài thơ tiếng Đức) và nghệ thuật hát nhạc Mozart ở Italy, ở Acquasparta e Fiesole, và tại thành phố Salisburgo của nước Áo. Năm 1998 và 1999, là người chiến thắng trong cuộc thi âm nhạc nổi tiếng As.Li.Co. tại Milan và Conegliano Veneto Vincitrice; Từ hơn mười năm gần đây đã cộng tác biểu diễn với nhà hát *Teatro Regio di Torino*, đảm nhận các vai diễn solo trong các tác phẩm opera nổi tiếng từ vở *Turandot* của Puccini đến *Chuyến tàu hy vọng (Un tram chiamato Desiderio)* của Previn, từ vở *Đám cưới của Figaro (Nozze di Figaro)* của Mozart cho đến *Giấc mơ giữa đêm hè (Sogno di una notte di mezza estate)* của Mendelssohn. Tham gia biểu diễn linh hoạt trên sân khấu nhạc kịch, ngoài việc thường xuyên trình diễn các vai diễn solo trong các show khác nhau của dàn hợp xướng nữ của nhà hát Hoàng gia Turin (Teatro Regio), ca sỹ đã hát trong vở *West Side Story* của Bernstein và một số bản nhạc trong vở nhạc kịch *Cats* của Lloyd Webber.

Câu lạc bộ Jazz Club Torino - nhóm nhạc năm người dưới sự chỉ đạo của hai nhạc sỹ Albano và Chiara - sau đêm diễn ở Hà Nội sẽ tiếp tục tour diễn ở thành phố Đà Nẵng và thành phố Hồ Chí Minh. Tại hai sân khấu âm nhạc, điều hành bởi một số công dân Italy sống ở Việt Nam, các fan nhạc Jazz Việt Nam sẽ được tận hưởng một bầu không khí sôi động và tràn ngập sắc màu âm thanh của nhạc Jazz thành phố Turin, thủ phủ của vùng Piemont

ĐÀ NẴNG 21/04/2007

Torino Jazz Club thành phố Đà Nẵng

Số 283 phố Nguyễn Chí Thanh

Buổi hòa nhạc được thực hiện dưới sự bảo trợ của Trung tâm Việt Nam học, câu lạc bộ Jazz Club Torino và Torino Jazz Club Đà Nẵng

CLAUDIO CHIARA / FULVIO ALBANO QUINTET

THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH 25/04/2007

Nhà hàng Pendolasco

Phố Nguyễn Huệ, quận 1

Buổi gặp gỡ của câu lạc bộ Jazz Club Torino và cộng đồng người Italy sống ở nước ngoài

CLAUDIO CHIARA / FULVIO ALBANO QUINTET

Nhóm nhạc Chiara-Albano Quintet biểu diễn phục vụ cộng đồng người Italy và đông đảo fan nhạc Jazz của Việt Nam.

Buổi hòa nhạc được thực hiện dưới sự bảo trợ của Vùng Piemonte, Đại sứ quán Italy và Lãnh sự quán Italy ở thành phố Hồ Chí Minh

VÀI NÉT GIỚI THIỆU VỀ PIEMONTE

Nằm ở phía Tây Bắc nước Cộng hòa Italy, vùng Piemonte đặt mình ở phía Tây dưới chân núi Alps - một dãy núi hùng vĩ đã đem đến cho đất nước hình chiếc ủng không chỉ một đường biên giới tự nhiên, mà còn có ảnh hưởng lớn tới quá trình hình thành nên các đặc trưng của bán đảo. Với diện tích 25.399km², bằng khoảng một phần mười ba tổng diện tích của Việt Nam, và dân số vào khoảng 4.300.000 người, Piemonte được nhắc đến với truyền thống hàng trăm năm của nghề trồng lúa ở khu vực Vercelli, với nghề làm rượu vang của vùng Langhe và Monferrato... tất cả đã đem đến cho Piemonte một sự đa dạng về nghề sản xuất nông nghiệp. Nhưng Piemonte thường được biết đến hơn cả về thiên hướng các ngành sản xuất công nghiệp, ví dụ như công nghiệp dệt vải của tỉnh Biella hoặc công nghiệp cơ khí của tỉnh Turin, trong số đó nổi tiếng hơn cả là các nhà máy sản xuất ô tô - và sự nổi tiếng của nó có lẽ đã làm lu mờ đi các đặc tính nổi bật của hai ngành công nghiệp tiên phong của vùng: công nghiệp điện và điện tử học.

Những ngọn núi có lẽ là nhân tố chính tạo nên vẻ đẹp tự nhiên cho Piemonte: Gran Paradiso, đỉnh núi cao nằm trọn trong lãnh thổ Italy, nơi có công viên quốc gia đầu tiên của Italy nằm ở độ cao lên tới 4.061m; đỉnh Monte Rosa cao 4.633m (phân định đường biên giới Italy với Thụy Sĩ) có những cây gỗ tán rộng; và dọc theo sườn núi Montoviso - vốn được mệnh danh là "vua của đá" - từ độ cao 3.841m đã hình thành nên những dòng chảy đầu tiên của sông Po, dòng sông đã tạo nên những cánh đồng lớn và bằng phẳng cho miền Bắc nước Italy trước khi đổ ra biển ở Venezia, một dòng sông có bề dày lịch sử và là nơi in dấu nhiều sự kiện lịch sử. Khi nhắc đến Piemonte, người ta còn nhắc đến những trận mưa tuyết trên đỉnh núi; đến những bước chân đầu tiên của người Italy; về thể thao với môn trượt tuyết từ hơn 110 năm - một trong những bộ môn thi đấu chính thức của thể vận hội Olympic mùa đông "Turin2006"; Và còn đây, những câu chuyện kể về khó nhọc nghề nông, của những người chăn cừu và của những người thợ mỏ, những câu chuyện về sự di cư và về hàng thế kỷ bị xâm chiếm, về các cuộc chiến tranh - mà từ một trong số đó đã đem đến một đất nước Italy thống nhất năm 1861 (hai năm sau cuộc chiếm đóng của nước Pháp ở Sài Gòn).

Chắc chắn rằng, vùng Piemonte được biết đến ở châu Âu và trên thế giới bởi những nét chủ yếu được nhắc đến ở trên chứ không phải nhờ một truyền thống về âm nhạc, mặc dù nơi đây vẫn còn lưu giữ nhiều dấu tích âm nhạc từ những năm 1000 sau Công nguyên. Lịch sử văn hóa âm nhạc của vùng được gắn liền với những buổi tiệc chiêu đãi cung đình của gia đình Hoàng tộc Savoia (cai quản toàn vùng Piemonte từ thế kỷ XVI, đã mời về Turin nhiều nhạc sỹ nổi tiếng từ nhiều nước, và chính các hoạt động này đã đem đến nguồn sống tinh thần cho trường Nhạc khí - nơi đã sản sinh ra những tài năng âm nhạc như Giovanni Battista Viotti), và gắn liền với Nhà hát âm nhạc - nơi cung cấp những nhân vật chính cho các buổi biểu diễn âm nhạc thính phòng cho nhà hát nổi tiếng Teatro Regio của Turin, nơi Arturo Toscanini đã trải qua thời thanh xuân của mình, hoặc cho một loạt các nhà hát nằm rải rác tại các địa điểm quan trọng trong toàn vùng. Thành phố Turin, từ niềm đam mê âm nhạc hàn lâm và sự tôn thờ các bản hợp xướng của thế kỷ mười chín cho đến những thực thể âm nhạc phong phú và danh giá như ngày nay, với điển hình dàn nhạc giao hưởng quốc gia của đài Rai, đã là trung tâm của một cuộc biến đổi to lớn về truyền thống nhạc phòng, nhạc giao hưởng; Cùng với hệ thống truyền thanh - được thành lập tại chính thành phố này một trụ sở cấp quốc gia (cũng như trước đó có sự thành lập cơ sở hạ tầng cho ngành điện ảnh và sau này là hệ thống truyền hình phim ảnh), nhạc Jazz đã được truyền bá thông qua các buổi hòa nhạc trên đài phát thanh, bằng một nguồn năng lượng dồi dào và niềm đam mê của các nghệ sỹ biểu diễn, nhờ sự phong phú của các hoạt động văn hóa nghệ thuật, mà một trong số đó là *tournee italiana* của nhạc sỹ nhạc Jazz quốc tế Louis Armstrong đã được tổ chức lần đầu tiên từ năm 1935.

Âm nhạc dân gian của vùng được biểu diễn bằng nhiều nhạc cụ truyền thống, ít hay nhiều tính cổ xưa và mang nhiều "đặc điểm châu Âu" hơn là các đặc trưng của Piemonte - nhưng ở Piemonte các nhạc cụ này còn giữ lại được các chân giá trị và được chơi như những thời điểm ban đầu khi chúng được tạo ra. Âm nhạc dân gian của vùng còn được làm sinh động hơn nữa bằng các điệu nhảy của nông dân vùng đồng bằng và của các cư dân miền núi. Piemonte trên thực tế lưu giữ một kho tài liệu khổng lồ về âm nhạc, với nhiều bản chép tay bằng những ngôn ngữ khác nhau của nhiều bài hát, về những câu chuyện tình yêu, về các bản thiên anh hùng ca sử thi kể về các cuộc chiến tranh, kể về những cuộc tàn sát tôn giáo, những câu chuyện về việc làm; và hồi ức

của các cuộc chiến đôi khi được kể bằng một giọng văn châm biếm. Thật vậy, người dân vùng Piemont xét về một khía cạnh nào đó, đã là những nhân vật tham chiếu cho hệ ngôn ngữ địa phương *piemontese* (theo đó, một người dân của Pinerolo có thể được hiểu như một cư dân khác của vùng Casale, mặc dù điều này không phải lúc nào cũng đúng...), hoặc cho hệ ngôn ngữ *patois occitano* và *francoprovenzale* (theo hai hệ ngôn ngữ này, một cư dân vùng thấp của hai thung lũng Val Chisone và Val di Susa có thể được hiểu như một cư dân vùng cao của thung lũng...). Sự hỗn độn về ngôn ngữ (cũng có thể coi đó như một sự đa dạng ngôn ngữ) đã được lưu giữ cho đến ngày nay bằng những ghi nhớ của một số ít người hoặc bằng công việc thu thập bảo tồn của một số người.

Với mong muốn đem đến một ý niệm về Piemont, chúng tôi đã nghĩ tới âm nhạc - bởi âm nhạc là một phương tiện giao tiếp vượt đại dương, vượt qua mọi khoảng cách địa lý và sự khác nhau về văn hóa. Chúng tôi trước tiên đã nghĩ tới một thể loại âm nhạc quốc tế, nhạc Jazz, không chỉ bởi Jazz là một niềm tự hào âm nhạc của vùng, mà còn bởi vì chính tại nơi đây, câu lạc bộ Jazz Torino đã được thành lập và từ nhiều năm có quan hệ khăng khít với Việt Nam.

Và cùng với nhạc Jazz, chúng tôi đã nghĩ tới một buổi hòa nhạc truyền thống Piemont nơi mà các nhạc cụ truyền thống đặc trưng có đất để biểu diễn. Các bạn sẽ được tiếp xúc với một bề dày lịch sử về âm nhạc thánh phòng giao hưởng, được đại diện bởi *Bohème* của Puccini - người nhạc sỹ đã trải qua những thử thách âm nhạc đầu tiên trong sự nghiệp của mình ở Turin năm 1896 trước khi trở nên nổi tiếng trên toàn thế giới -, hoặc thông qua một trích đoạn nổi tiếng trong vở *Norma* của Bellini, hay qua trích đoạn "*Câu chuyện tình lãng mạn của Lucrezia*" trong vở *Andrea del Sarto* - một tác phẩm ít được biết đến của nhạc sỹ người Piemont, Vittorio Baravalle; Khán giả của nhạc thánh phòng giao hưởng sẽ được giới thiệu về tác phẩm thông qua các bản dịch nguyên bản - như bản dịch vở *Mosè* của Rossini qua bản dịch của Giuseppe Marchisio, hoặc thông qua bản dịch có tính chất "quốc tế" - như trường hợp đáng ghi nhớ của Parrafrasi di Liszt cho vở *Rigoletto* rất được yêu thích ở vùng Piemont. Sức quyến rũ của sân khấu âm nhạc còn sẽ được thể hiện qua những bản nhạc rất độc đáo khác, ví dụ như những tác phẩm của nhà soạn nhạc "thợ thủ công" Ettore Desideri - người đã đem tiếng địa phương Piemont vào âm nhạc thánh phòng, hay như những tác phẩm của Leone Sinigaglia - *kết quả của một quá trình từ việc nghiên cứu, thu thập tại "hiện trường" các bài hát dân gian của thế kỷ từ XIX đến thế kỷ XX, đến việc soạn thảo lại các điệu nhạc được thu thập thành những tác phẩm dành riêng cho đàn piano mà vẫn giữ nguyên được những giá trị xác chân thực bản nhạc gốc...* truyền thống âm nhạc lâu đời của châu Âu còn được biên soạn lại cho tiếng đàn piano trong các tác phẩm của nhạc sỹ thành Turin, Luigi Perrachio, *nổi tiếng với bút danh Brahms e Mahler*, đã tạo nên một tâm ảnh hưởng lớn tới những nhạc sỹ khác của trong thành phố.

Hai buổi biểu diễn âm nhạc mang đến từ Piemont - bằng ngôn ngữ truyền cảm trực tiếp của nhạc Jazz và những giai điệu, những ca từ của một ngôn ngữ có lẽ không thường xuyên được nghe đến ở "Đất nước của Đất và Nước" - là một lời giới thiệu về Piemont tới các bạn Việt Nam, là một câu chuyện câu chuyện kể bằng âm nhạc, chuyện kể về những rặng núi của châu Âu xa xôi...

Sergio Bonino

TỪ TURIN ĐẾN VIỆT NAM

Việt Nam chỉ xa cách Turin - thủ phủ của vùng Piemont về khoảng cách địa lý. Cùng với trường Đại học Turin, học viện đầu tiên ở Italy tổ chức những khóa học và các buổi hội thảo lý luận chuyên về Việt Nam, trong vùng Piemont còn có nhiều tổ chức hoạt động trong lĩnh vực trao văn hóa và hợp tác khoa học với Việt Nam, trong số đó Trung tâm Việt Nam học luôn nắm vị trí tiên phong.

Được thành lập từ những năm 80 với sự giúp đỡ của nhiều giáo sư và của các nhà nghiên cứu Italy và Việt Nam, các hoạt động của Trung tâm Việt Nam ngày càng trở nên phong phú và đa dạng, với những minh chứng thực tế như sự thành lập Thư viện "Enrica Collotti Pishel", phòng thương mại "Italia - Việt Nam" và Phòng cấp Thị thực cho các công dân sống ở miền Bắc nước Italy muốn sang thăm quan Việt Nam - điểm đến của thiên niên kỷ thứ ba (Phòng cấp Thị thực hoạt động dưới sự bảo trợ của Đại sứ quán nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ở Italy). Thư viện "Enrica Collotti Pishel", ngoài các chức năng thư viện, còn là nơi trưng bày thường xuyên của hai bộ sưu tập: bộ sưu tập về nhạc cụ cổ truyền Việt Nam và bộ sưu tập về thủ công mỹ nghệ Việt Nam.

Đó là câu chuyện về "sự xa mà gần": nhờ các hoạt động văn hóa của các hạt nhân văn hóa nói trên, người dân thành phố Turin cảm thấy thực sự gắn liền với Việt Nam: họ sát cánh với Việt Nam, với "những con hổ giấy" trong giai đoạn chiến tranh chống Mỹ cứu nước và họ thể hiện tình đoàn kết với Việt Nam bằng những cuộc biểu tình phản chiến trên khắp các quảng trường lớn; họ luôn theo dõi và ủng hộ Việt Nam, với những tình cảm sâu sắc, trong giai đoạn tái xây dựng đất nước và trong giai đoạn đổi mới gần đây. Rất nhiều người dân thành phố Turin hàng năm đón Tết Nguyên đán cùng cộng đồng Việt kiều, và càng ngày có nhiều người

đến học tập và nghiên cứu tại thư viện chuyên về Việt Nam ở Turin. Các quyển sách về lịch sử, về nghệ thuật, các tạp chí chuyên ngành và các tờ báo thường nhật giúp người dân Turin hiểu thêm về Việt Nam và thấy mình gần gũi hơn với đất nước ngàn năm văn hóa này. Những độc giả Việt nam thì có cơ hội theo dõi các tin tức về Việt Nam thông qua những tạp chí tiếng Việt được đặt mua thường xuyên như tờ Nhân dân, Phụ nữ Việt Nam... Trong khi số lượng khách Italy đến thăm quan du lịch và tìm hiểu văn hóa Việt Nam hàng năm tăng lên theo cấp số nhân, sinh viên các trường đại học trên địa bàn thành phố Turin có thể tìm hiểu về Việt Nam thông qua các cuộc gặp gỡ với các sinh viên Việt Nam, thông qua các khóa học và các buổi thảo luận chuyên ngành về xã hội, về văn hóa, lịch sử Việt Nam tại Khóa học về Ngôn ngữ và Văn học các nước có sử dụng tiếng Pháp - khóa học được tổ chức bởi giáo sư Anna Paola Mossetto cùng với sự hợp tác của Trung tâm Việt Nam học. Turin nhờ vậy mà thấy mình như một cộng đồng năng động và gắn kết với Việt Nam. Năm 2006, người dân Turin và cộng đồng Việt Kiều sống tại Turi đã được đắm mình trong một lễ hội văn hóa lớn “vườn âm nhạc Việt Nam” trong chương trình “Tháng 9 âm nhạc Turin” - một Liên hoan quốc tế về văn hóa tổ chức tại Turin - thủ phủ của vùng Piemonte. Đây là lần đầu tiên tại Italy, truyền thống âm nhạc Việt nam, với các buổi ngâm thơ, các điệu múa cổ truyền và các buổi hòa nhạc dân tộc..., đã được giới thiệu và được hưởng ứng một cách toàn vẹn, như lời tâm sự của nhà nghiên cứu âm nhạc nổi tiếng - giáo sư Trần Văn Khê: "trong sự nghiệp nghiên cứu và biểu diễn của mình, tôi chưa bao giờ được chứng kiến tại châu Âu một bối cảnh âm nhạc hoành tráng như tại đây, tôi chưa từng được tiếp cận với một lượng khán giả đông đảo như ở đây và điều khiến tôi xúc động hơn cả, đó chính là sự háo hức từ mọi phía, tất cả đều sẵn sàng cho một cuộc hành trình tìm hiểu về âm nhạc cổ truyền dân tộc Việt Nam. Những hình ảnh đẹp này sẽ còn lưu mãi trong trái tim tôi". Những lời tâm sự của nhạc sỹ là một nguồn khích lệ to lớn cho chúng tôi trong quyết định giới thiệu trong chương trình “Năm Văn hóa Italy ở Việt Nam 2007” hai thực thể âm nhạc nổi bật của vùng Piemonte tới khán thính giả Việt Nam. Các bạn Việt Nam sẽ được thưởng thức hai thể loại âm nhạc khác nhau nhưng bổ sung sâu sắc cho nhau: âm nhạc truyền thống Piemonte với các bản nhạc, các điệu múa... đã được chứng nhận về giá trị nghệ thuật, và nhạc Jazz, một loại hình âm nhạc quốc tế phù hợp với nhiều đối tượng khán giả. Một chi tiết cũng đáng lưu tâm về câu lạc bộ Jazz Club Torino, ngoài những hoạt động biểu diễn tại các lễ hội âm nhạc Jazz quốc tế, các khóa học và trao đổi kinh nghiệm biểu diễn nhạc Jazz, người yêu nhạc Jazz ở Việt Nam có thể liên hệ trực tiếp với câu lạc bộ Jazz Club Torino thông qua chi nhánh của câu lạc bộ mới được thành lập ở thành phố Đà Nẵng.

Âm nhạc Piemonte, cũng giống như âm nhạc Việt Nam, đã được giới thiệu rộng khắp từ hàng chục thế kỷ. Thành phố Turin còn lưu giữ cho mình trong các nhà hát, thư viện, và trong kho lưu trữ âm nhạc... một di sản đồ sộ về âm nhạc với những kỹ vật và các nhạc cụ quý hiếm như các nhạc cụ tập về nhạc cụ Ai Cập cổ, như các bức thư của Bach và Beethoven, như các bộ sưu tập về nhạc cụ có nguồn gốc châu Phi và có nguồn gốc từ phương Đông... Bộ sưu tập về nhạc cụ cổ truyền Việt Nam trưng bày tại thư viện “Enrica Collotti Pischel” của Trung tâm Việt Nam học không những là một di sản của thành phố mà còn là một điều ngạc nhiên thú vị củng cố cho sự hiểu biết và trao đổi văn hóa giữa hai nước Italy - Việt Nam. Âm nhạc - một ngôn ngữ duy nhất của con người, một ngôn ngữ của tâm hồn, biết tự thích ứng mình trong mọi hoàn cảnh để đem đến một sự sáng khoái về tinh thần. Và liệu còn cách nào tốt hơn để giúp nhau cùng thêm hiểu biết, để có thể cùng nhau chia sẻ niềm hạnh phúc này? Chúc các bạn một buổi tối âm nhạc tuyệt vời.

Sandra Scagliotti

Giám đốc Trung tâm Việt Nam học

● **Trung tâm Việt Nam học (CSV)**, được thành lập từ cuối những năm '80, và từ 1996 hoạt động với chức danh một tổ chức phi lợi nhuận Non Profit có chức năng truyền bá văn hóa Việt Nam trên đất nước Italy; cung cấp tài liệu và định hướng nghiên cứu cho các sinh viên, các nhà nghiên cứu. Từ năm 1994, trung tâm xuất bản hai số một năm tạp chí *Mekong, notizie dal Fiume e dintorni* - chuyên san cung cấp các thông tin và tình hình thời sự Việt Nam và Đông Nam Á (xuất bản tiếng Italy với *abstract* tiếng Anh, tiếng Pháp và tiếng Việt Nam) và tạp chí *Quaderni vietnamiti*, là tạp chí duy nhất được phát hành trên Italy viết về Việt Nam và Đông Nam Á (tạp chí tiếng Italy với *abstract* tiếng Anh).

● Thư viện Việt Nam và Đông Nam Á “**Enrica Collotti Pischel**”, thành lập năm 1989 từ sáng kiến của CSV và sự trợ giúp của Vùng Piemonte và Bộ Văn hóa Italy, các đầu mục sách của thư viện đã được catalogo theo Hệ thống thư viện quốc gia (SBN). Với đặc tính là thư viện chuyên ngành duy nhất về Việt Nam và Đông Nam Á trên nước Italy, thư viện có đối tượng tra cứu khá đa dạng:

từ các sinh viên đại học, các nhà nghiên cứu, đến khách du lịch và những người muốn quan tâm tìm hiểu về Việt Nam. Cũng tại đây, các du học sinh Việt Nam và cộng đồng Việt kiều có điều kiện tra cứu sách vở, tạp chí... bằng tiếng mẹ đẻ. Thư viện "Enrica Collotti Pischel", ngoài các chức năng thư viện, còn là nơi trưng bày thường xuyên của hai bộ sưu tập: bộ sưu tập về nhạc cụ cổ truyền Việt Nam và bộ sưu tập về thủ công mỹ nghệ Việt Nam. Từ năm 2004, dưới sự bảo trợ của Đại sứ quán nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam ở Italy, một Phòng cấp Thị thực đã được thành lập cho các công dân sống ở miền Bắc nước Italy muốn sang thăm quan Việt Nam.

L'Emporio d'Indocina - Art Gallery

Đồ thủ công mỹ nghệ, sách báo và ấn phẩm đến từ Việt Nam và Đông Nam Á

Một gallery nhỏ trưng bày các sản phẩm của sự cần cù và sáng tạo của Thủ công mỹ nghệ Việt Nam tại thư viện ECP được thành lập năm 1999, là kết quả của một nghiên cứu của Trung tâm Việt Nam học phối hợp thực hiện với Phòng Lao động Trento, trường đại học "Cá Foscari" và Quỹ tín dụng Venezia. Phòng trưng bày là một trong những tiện ích cho dành đọc giả của thư viện tìm hiểu về quá trình sản xuất, những nét đổi mới và chiêm ngưỡng vẻ đẹp quyến rũ của thủ công mỹ nghệ Việt Nam

Nhạc đàn, Sưu tập thường xuyên về nhạc cụ Việt Nam

Ở Việt Nam có khoảng 200 loại nhạc cụ. Sự phong phú và đa dạng về thể loại là sản phẩm của một đất nước đang về văn hóa của 54 dân tộc trải khắp mọi miền đất nước. *Nhạc đàn*, bộ sưu tập thường xuyên về nhạc cụ Việt Nam của thư viện Biblioteca Enrica Collotti Pischel được trưng bày dưới và quản lý với sự phối hợp của Hội âm nhạc Arsis giới thiệu một số nhạc cụ đặc trưng của các thể loại nhạc cụ theo phương pháp phân loại quốc tế, trong đó có *Đàn Đá*, *Đàn K'long Put*, *Đàn Bầu*, *Trống* ecc...

ĐỊA CHỈ LIÊN LẠC: CENTRO DI STUDI VIETNAMITI - TRUNG TÂM VIỆT NAM HỌC

Via Federico Campana 24, 10125 Torino - Tel. 011 655.166 - Fax 011 66.86.336

info@centrostudivietnamiti.it Sito: www.centrostudivietnamiti.it

• Hội âm nhạc Arsis

Hội âm nhạc Arsis, thành lập năm 1993 từ sáng kiến của một nhóm các nhạc sỹ, là một tổ chức Non-For-Profit của vùng Piemot, ghi tên trong danh mục "Piemonte dal Vivo" với mục tiêu xúc tiến các hoạt động văn hóa âm nhạc, đặc biệt là nhạc Jazz. Hội âm nhạc Arsis tổ chức các buổi hòa nhạc, *workshop*, các cuộc hội thảo và các hoạt động trao đổi âm nhạc quốc tế ở cả khía cạnh nghệ thuật lẫn giáo dục âm nhạc. Từ năm 2004 cùng với CSV, hiệp hội đã đảm nhận công tác nghiên cứu và lưu trữ các ấn phẩm về âm thanh-nghe nhìn cho thư viện Enrica Collotti Pischel. Năm 2006, hiệp hội đã phối hợp với CVS tổ chức thành công chương trình "Tháng 9 âm nhạc 2006". Với thế mạnh nổi bật về nhạc Jazz, Hội âm nhạc Arsis còn có chức năng phát triển nhạc Jazz của Italy ở nước ngoài - là tổ chức đại diện của Italy trong Liên hoan âm nhạc Jazz châu Âu tổ chức tại thủ đô Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh (2002 - 2003). Năm 2004, từ thỏa thuận ký kết với trường đại học Huế/ Trường cao đẳng nghệ thuật trong dự án nghiên cứu của về âm nhạc cổ truyền và âm nhạc cổ điển Việt Nam và dự án quảng bá nhạc Jazz ở Việt Nam, Arsis đã trở thành một thành viên của phái đoàn đàm phán Thành phố Turin được dẫn dắt bởi Ủy viên thành phố Gianluigi Bonino. Cũng trong năm 2004, theo lời mời của Đại sứ quán Italy tại Hà Nội, các nhạc sỹ của Arsis đã vinh dự được biểu diễn tại Nhà hát lớn thành phố Hà Nội nhân kỷ niệm Quốc khánh nước cộng hòa Italy. Năm 2005, với sự cộng tác của CVS, Hội âm nhạc Arsis đã tổ chức nhiều buổi hòa nhạc dân tộc Việt Nam trên đất nước Italy và nước Pháp; đã mời sang Italy hai sinh viên âm nhạc Việt Nam tham dự chương trình *Due Laghi Jazz Workshop di Avigliana*, tham dự buổi nói chuyện chuyên ngành - một hoạt động trong liên hoan nhạc Jazz). Năm 2006, một trụ sở chung của Arsis và đã được thành lập ở thành phố Đà Nẵng nhằm thúc đẩy hơn nữa các hoạt động trao đổi âm nhạc giữa hai nước Italy - Việt Nam.

www.arsismusic.it - www.jazzfest.it - www.jazzclub.torino.it